

INFO & MOTIVERING

ÅRETS UTSTÄLLNING 2020

Information om utställningen

- *Stadens röster - en utställning i ord och bild om Söderhamn under 400 år*
- *Söderhamns stadsmuseum (Det gamla gevärsfaktoriets borrhhus från 1748)*
- *Utställningskoncept hösten 2019 och med produktionstid till öppningen den 13 juni med visning fram till nyåret 2020. Pga Covid-19 och det goda mottagandet har föreningen beslutat att förlänga visningstiden till hela det kommande året 2021*
- *100 kvm uppdelat på tre rum i den historiska museibygnaden.*
- *80 000:- budget för utställningsproduktion. I det beloppet ingår allt utställningsmaterial (vepor, ljudboxar, ljudåtergivning, utställningskataloger, smink vid fototillfället, arvoden för ljud och grafisk formgivning), annonser och affischer. Arvoden för utställningsproducent, fotograf, textförfattare ingår inte. Inte heller ett stort pro bono stöd från Hälsinglands museum, Folkteatern Gävleborg, invånare i Söderhamn och föreningens arbetande styrelse.*
- *Kontaktperson: Elisabeth Breig-Åsberg, Djurbergsgatan 25, 82632 Söderhamn
E-mail: elisabethbreig@gmail.com, tel. 070-327 6914*
- *Beställare: Föreningen Söderhamns Museum*
- *Utställningsteam: Idé, produktion och form Jöran Österman, Text Gunilla Kindstrand, Faktagranskning Lars Nylander, Föreningen Söderhamns museums styrelse.*

Berättandet / Gestaltning

”Staden Söderhamn firar sitt jubileum av fyra sekler detta speciella år 2020.

Söderhamns museum har genom fyra personporträtt, ett från varje århundrade, valt att skildra historien genom fyra ungdomars ögon och röster. Det är berättelser som man oftast inte får ta del av när historien skrivs.

Det är fyra verkliga ungdomar som skildrar ett ”ögonblickets historia” under ett kort nedslag i tiden i en fiktiv berättelse vad ungdomarna ser och upplever just då.

Under detta jubileumsår drar en pandemi fram över Sverige och världen. De slumpmässigt valda årtalen som utställningen beskriver berättar att det inte är första gången staden och landet möter en svår tid. Det stora nödåret i slutet av 1600-talet, Rysshärjningar och bränder under 1700-talet och koleran som rasade under 1800-talet.

Att se och lära från historien är sannerligen att få perspektiv på sin egen samtid och sitt eget liv.

Utställningens fyra kapitel har utökats med ett femte, året 1917. Ett återberättande från nödåret i början på förra seklet då Söderhamns kvinnor gick i spetsen för ”Bröd och Fred”.

Fem årtal ur en lång historia, fem ögonblick för kunskap, empati och eftertanke.”

Ur introduktionstexten för utställningskatalogen som trycktes i tillräckligt stort antal så att varje skolbarn fick ett eget exemplar i samband med visningarna.

Hur man skildrar en stads framväxt genom århundraden, och generationers växlingar var den fråga som utställningen "Stadens röster" ville skildra och berätta. Man kan då välja att se historien genom de uppburna i staden som finns ganska väl dokumenterade i texter, målningar och övriga historiska källor. Borgmästarna, prästerna, köpmännen, de välbesuttna osv – Alla män, alla del av samma historia. Men utställningen ville lägga fokus på de unga rösterna från de fyra århundraden som staden Söderhamn har existerat och valde en annan väg som vände sig till stadens invånare, och kanske främst nyanlända och barn- och skolungdomar.

Övergripande beskrivning av utställningens framställning.

Från varje århundrade valdes en yngre person som är dokumenterad och som i "sin" berättelse delger utställningen sin historia från respektive tidsperiod. Till varje person knyts en nyskriven text som fångar in personen mitt i tidsflödet, och som beskriver staden, sociala skeenden, personliga tankar. Ett NU, ett ögonblick ur en ung människas tillvaro fångad i tidens flykt.

Varje person åskådliggörs genom att en modell kläs upp i tidstypiska kläder, sminkas, placeras vid historisk miljö och fotograferas. Personens nyskrivna berättelse blev inläst av skådespelare och kunde avlyssnas i utställningen, men också läsas i utställningskatalogen. Till varje "kapitel" av stadens historia infogas fysiska objekt från respektive århundraden som hämtas från Söderhamns museums samlingar eller inlånas från andra institutioner. En utställningsvepa beskriver i anslutning till de olika personerna vad som händer i staden, Sverige och världen just det årtal då personberättelserna utspelar sig.

Personerna:

1600-talet

Erich Frisk 14 år (f 1682), barnarbetare på gevärsfaktoriet. Han är med om när ån sinar, när faktoriet bygger ut och bygget av kyrkan (grunden lades 1685) och när en ny oduglig faktor tar över.

1700-talet

Margareta Berg, (f. 1708) handelsmannafamilj, 17 år. Vi får med att de flyr staden under ryssbranden, hennes förlovning och sjöresa.

1800-talet:

Målargossen Johan Abraham Berglund (f. 1821), 13 år och hans tiggeri, föräldrar, tecknande hos Blombergsson, Stockholmsresa.

1900-talet

Ulla Bjerne (f 1890), blivande författare o konstnär. Här bygger berättelsen på första memoardelen "Livet väntar dig" och på hennes drömmar att ge sig iväg från staden. Hon berättar sin historia under sen tonår (19 år).

Folkteatern Gävleborg uppmärksammade utställningen, där teatern medverkade med inläsningarna, i sin "Adventskalender" med en hyllning till stadens jubileum och utställning.

https://www.youtube.com/watch?v=deAU9aN_PYE&feature=youtu.be

Publikvänlighet

Att utställningen [Stadens röster](#) utgår ifrån ett "underifrånperspektiv" dvs att historien berättas av barn 12-17 år, har engagerat framförallt besökande barn och ungdomar på ett sätt som är ytterst sällsynt vad gäller historiska utställningar. Det har automatiskt skapats en empatisk nyfikenhet hos de unga besökarna/grupperna/skolklasserna. Med hjälp av [den pedagogiska handledningen](#) som gett möjlighet till för- och efterarbete i klassrummet har detta förstärkts.

I visningarna har alla sinnen hos besökarna aktiverats genom text, bilder, ljud, ljus och historiskt äkta föremål. De fyra ungdomar som är modeller är igenkända av många av de söderhamnsbarn som besökt utställningen vilket förstärkt känslan av deltagande och närhet. Att skapa denna närhet till besökarna kan vara en förebild i utvecklande av utställningsmediet för att nå önskade målgrupper. Med stöd av, historiska stadsvandringar och den pedagogiska handledningen knyts dåtid samman med nutid, ex epidemier/pandemier, men leder också besökaren vidare in i drömmar och visioner inte bara om sin egen framtid, utan även om det framtida önskvärda samhället.

<https://halsinglandsmuseum.se/larande/lararhandledningar/stadens-roster/>

<https://halsinglandsmuseum.se/wp-content/uploads/Stadens-Roster-Lararhandledning.pdf>

<https://halsinglandsmuseum.se/wp-content/uploads/Stadens-Roster-Utställningskatalog-v2.pdf>

Metod

Med anledning av staden Söderhamns 400-årsjubileum (1620-2020) beslöt den ideella Föreningen Söderhamns Museum att med en utställning skildra denna period av stadens historia.

Ett utställningskoncept togs fram och presenterades för kulturnämnden som beviljade ett ekonomiskt bidrag. Söderhamns museum har ingen fast utställningsbudget utan varje projekt måste finansiera sig självt.

Därav finns ett stort engagemang vilket gör att många ideella krafter hjälps åt i samhället och skattefinansierade institutioner som exempelvis museer och teatrar är beredda att hjälpa projektet utifrån sin profession.